

REDACTIA

Arad, strada Aulich Nr. 1

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an 20 cor. pe 1/2
an 10 cor.; pe 1/4 de an
5 cor.; pe 1 lună 2 cor.
Vrî de Duminecă pe an
— 4 coroane.
Pentru România și
străinătate pe an:
40 franci.

Manuscrisurile nu se napotază

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA:

Arad, strada Aulich Nr. 1

INSERȚIUNILE:

de un șir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.,
și timbru de 60 bani de
fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Serisori nefrancați nu se
primesc.

Anul IV.

Număr de Duminecă

Nr. 31

Revista săptămânei.

Lumea întreagă e încă mereu cu gândul la Italia și la cele ce se petrec acolo, în urma groazniciei întemplării a omorării regelui Umberto de un neam de anarhist.

Cu privilegiul urcării în scaunul domniei a noului rege Victor Emanuel III. se pare a se face o apropiere pentru împăcare între Papa de la Roma, capul bisericii catolice și între stăpânirea lumescă din Italia, căci dela 1870, de când i-s-au fost luat Papei proprietățile lumești, urmașul pe scaunul Sfântului Petru a fost din aceea cauză mereu în supărare cu regele Italiei. Dar' jalea și durerea îi leagă pe toți, îi adună la un loc, ca și bucuria cea mare, și în durerea întregei Italie și Papa s'a unit cu tot poporul, așa că luând parte cu toată simțina la durerea țării și la jalea Casei domitoare, un semn de apropiere între ei, de împăcare, s'a dat.

Pe când, așadar, în Italia ura cea veche dintre oameni se înacă în lacrimile ce se varsă în giurul unui seriu, un alt omor politic ni-s'a anunțat din țeara noastră soră, din România.

Profesorul Ștefan Mihăileanu din București, un harnic luptător pentru frații noștri Români din Macedonia, de sub sceul împărăției turcești, fiindcă își apără pe frații săi, și lupta contra Bulgarilor, cari vreau să cuceresc Macedonia și să prefacă în Bulgari cu sila pe Români din acele părți, a fost omorât mișelește de un agent bulgăresc.

A lacrima ne vine, când vedem, de câtă asuprire și de câtă goană au parte Români pe lumea aceasta!

Incep cu apăsarea de cătră autorități, plătesc cu temnița și chiar cu moartea dragostea de neam, pe care Dumnezeu a sădit-o în sufletul aleșilor.

Dar' în toată amărăciunea noastră să nu ne pierdem credința în Dumnezeu și într-o soartă mai bună, căci chiar goana turbată, ce se face din toate părțile asupra neamului nostru, este o dovadă, că suntem un neam mare și puternic, temut de vrăjmași, chiar și atunci, când stăm cu mâinile în sîn.

Dacă oamenii sălbatici și fără cultură întrebuințează omorul mișelește în lupta contra Românilor, oamenii cu carte din rîndul vrăjmașilor neamului caută, ca prin încercare de vorbe și ticluri de învățături să ne ducă în lumea mare ca pe niște vinituri de țările locuite de noi, și cari n'ar avea dreptul de a trăi ca neam.

Așa se încercase mai adăunazi să ne arete unui învățat maghiar la adunare de învățat la Paris, în capitala Franței.

Învățatul român însă, dl Xenopol, profesor din România, li-a arătat

acestora, că de geaba se silesc să ne facă pe noi vinituri, căci Românii tot aici s'au pomenit, pe aceste locuri, înainte de venirea Maghiarilor, acum o mie de ani, în Ungaria de astăzi, de la descălecarea împăratului roman Traian în Dacia.

Dacă noi vrem să trăim ca neam și voim să fim socotiți ca un neam în regatul sfântului Ștefan, aceasta ni-se cuvine chiar după legile făcute de înșiși Ungurii, pe vremea când încă nu-i apucase gândul de a-și înmulți maghiarimea cu suflete luate din alte neamuri din această țeară.

Silințele lor, de-a ne face pe noi maghiari, toate sunt zadarnice, căci neamul și legea, în care ne-am născut, nu ni-le pot lua cei-ce nu ni-le-au dat, ori cât s'ar apuca ei să înlocuiască chiar legile țării prin ordinațiuni asupritoare pentru noi.

În rîndul asupririlor, de cari ni-se face parte, amintim, că de curând a fost oprită o adunare românească la Sanislău, în ținutul sătmărean.

Adunarea generală a despărțământului sătmărean al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, convocată după toate regulile pe ziua de 2 August, și anunțată de o bună vreme, în formă legală și cu prezentarea statutelor aprobate de ministru, împreună cu oconcertul ce era să se țină cu acea ocazie, a fost oprită prin gendarmii și armată, — sub cuvânt de a împiedeca o întemplătoare neorinduală, dacă Maghiarii din localitate s'ar apuca de scandaluri, văzând adunați mulți Români la un loc.

Tot povestea mielului, care tulbură apa lupului!

Multe judecăți de acestea, turcești, am mai văzut noi, — și Românii se mângăie cu vorba sa din bêtărâni: Apa trece, petrele rămân.

În gazetele ungurești se scrie mult despre serbarea, ce se va ține în curând, pentru împlinirea a 900 de ani decând s'au încreștinat Ungurii.

Serbarea nu se va face de stat, ci numai de biserica papistașă. Aceasta este o dovadă, că cei-ce se simt astăzi tari și mari, au uitat că au să mulțumească credinței creștine, că trăiesc azi în lume ca popor; că dacă nu s'ar fi încreștinat acum 900 de ani, praf și puzderie se alegea de urma lor, ca și de frații lor Huni și Avari, de a căror trecere prin lume numai istoria ne mai spune.

Dar de altfel pe noi Români nu ne privește această serbare, căci credința noastră religioasă de neamul nostru e legată, de începuturile vieții neamului nostru, ea ni-a fost întotdeauna tărâ și mângăerea, și vom cultiva-o, trăind în mijlocul oricăror împregiurări, sêrbând și prăsnuind zilele mari ale bisericii, și pe oamenii mari ai neamului nostru.

Să mai aruncăm o privire în afară de hotarele țării noastre.

În vecinătate, în Serbia, zarva s'a molcomit, după căsătoria regelui Alexandru, și par'că toate au început a merge pe calea cea bună a liniștii și păcii.

În Răsăritul depărtat războiul tot mai curge, și se pare că puterile mari, cari au acolo trupe, s'au desbinat, ast' că sfârșitul războiului este cu atât mai îndoielnic și îndepărtat.

Ce se va mai întempla, vom povesti când va fi rîndul.

La Ischl. Mercuri dimineața ministrul-president Coloman Szell a sosit la Viena, unde înainte de amiază a conferat mai multă vreme cu primul-ministru austriac Körber, ear' după amiază a plecat mai departe la Ischl, la Majestatea Sa Monarchul. Eri, Jof, prim-ministru unguresc a fost primit de M. Sa Împăratul-rege în audiență mai lungă, după care a fost apoi invitat și la prânzul dela Curte. Ministrul-president Szell a petrecut ziua întreagă eri la Ischl, și seara s'a întors carăși la Viena.

Asemenea și ministrul comun de externe Goluchowski, care s'a întors eri din străinătate la Viena, incurând are să plece la Majestatea Sa la Ischl, poate decodată cu primul-ministru austriac Körber.

„Magyar Szó”, deia nașterea sa, care e identică cu căderea baronului Bánffy dela cărma țării, își ține de o zilnică datorie de a insulta pe Români și România.

Capetele înfărbentate ale slujbașilor antisemitului metamorfozat în patron al lui Israel — cum îl numește „Hazánk” — scorneesc mereu asasinării și „pustiirea cu foc și sabie” a ovreilor în Moldova.

Și pentru a turbura cu totul sentimentele și orientarea cititorilor săi, exagerează invențiunile gazetelor din România: „Adevărul”, în a căru redacție și administrație singur „directorul” e Rouăa, — și „Patriciul”, născut pentru a trăi din sprigin ovreiesc. Cine s'aseamănă, s'adună!

„Egyetértés” are slăbiciunea de a căuta „lavoare” românești pentru a combate acțiunea Românilor. Așa, în numărul său de Mercuri, pentru a lovi în „Ligă”, citează un articol al „celui mai mare poet român, Alexandru Macedonsky” (I), care s'a revoltat contra „Ligăi”, pentru că, zice poetul decadent: „E un trist și în adevăr supărător adevăr, că nu există un scriitor sau artist român, care să fi primit mandat dela Ligă, pentru a scrie o lucrare” (secesionistă). Și acestea le scrie „cel mai distins poet (I), distins antropolog (II) și bărbat de stat” (??), Alexandru Macedonsky, în ziarul... „Prahova”.

Punem punct aici.

Din România.

În giurul asasinatului politic

Stoian Dimitrof, asasinul lui Ștefan Mihăileanu, a fost interogat de judecătorul de instrucție. Acusatul neagă de-a fi avut complicit, declară însă, că intențiunea sa de a omorî pe Mihăileanu o mai știa un unchiu al său din București, care l-a și arătat pe Mihăileanu, pe care acusatul nu-l cunoștea înainte, și care l'a îndemnat să ceară au-

torizație lui Saravof, șeful comitetului central macedonean din Sofia, pentru a comite crima.

Acusatul declară că a primit autorizația dela Saravof, care înainte de a l'concedia, l'a pus să facă un jurământ, prin care se leagă să nu spună nimic din cele ce au vorbit împreună, ș. să nu spună nici cine fie parte din comitetul revoluționar.

Despre acest Saravof spunea răposatul Mihăileanu, în ziarul său „Pământul Balcanic”, că: alături de Ferdinand, principe după constituția, se găsește în Bulgaria un altul mai puternic, a cărui acțiune se bucură de toată libertatea, el este adevăratul șef al Bulgariei, și acela este Saravof.

Politia capitaliei, după-cum aflăm din ziarele din București, a pe cale de a pune mâna pe mai mulți complici de al crininaului, — ear Bulgarii fără ocupațiune stabilă în țară vor fi expulsați.

S'a făcut perchișiție mai multor Bulgari din capitală.

La perchișițiunea făcută la domiciliul lui Cazacoff s'au găsit mai multe ziare bulgărești și mai multe scrisori, între cari una de o excepțională gravitate: acea scrisoare, adresată ministrului de interne bulgar, Radostavof, dar pe care Cazacoff nu a avut timpul să o expedese la destinațiune, cuprinde un pasagiu, în care se spune ca să se facă totul, ca asasinul Dumitroff să fie protegat.

După consiliul de miniștri de Marți seara, dl ministrul Marșhiloman a avut un lung schimb de note diplomatice cu dl Măzu, agentul României la Sofia.

Dl Marșhiloman a ordonat subalternului său să intervie de urgență pe lângă guvernul bulgar, ca să creșteze și să dea judecăței pe toți membrii consiliului revoluționar bulgar, a căror complicitate cu Bulgarii criminali din România a fost pe deplin constatată.

Ministrul de externe a făcut responsabil pe agentul român dela Sofia, pentru executarea ordinilor date.

Dacă guvernul bulgar nu va lua nici o măsură de urmărire împotriva Bulgarilor revoluționari, atunci guvernul român e decis să rupă relațiunile diplomatice cu Bulgaria.

Chestia ovreiască.

Unele ziare din capitală au dat știrea, că guvernul ar avea de gând să organizeze comunitățile ovreiești.

Altă știre ne spune, că s'a organizat un corp de propagandă contra stabilirii ovreilor la sate.

În privința acestor chestiuni, cea dintâiu — de alt-fel — desmintită de presa română lăsam să urmeze aci părerile unui marcant membru din partidul guvernamental, după cum le aflăm într'un interviu publicat de „România Jună”:

— Sunt junimist, adevă am fost, acum sunt conservator. Nu sunt an isemist, ceea-ce trebuie să notezi. Îți declar sincer, că nu împărtășesc părerile guvernului în privința stabilirii Ovreilor la sate.

Nu admit, ca pentru echilibrarea bugetului să se deschidă Ovreilor porțile satelor noastre. Mergând la sate, Ovreii nu vor face agricultură, ei vor deschide prăvălii și mai ales cărelame. De la acei noul negustori statul va încasa taxe frumoase, dar' eu nu admit, ca în chestiuni de naționalitate să fim conduși de nevoile bănești.

Ți am spus că nu sunt antisemit. Eu respect principiul sociologic, că eterogenitatea naționalităților într'un stat e un motiv de progrese pentru acel stat. Da, dar' trebuie să ținem seamă de faptul, că un popor numai atunci progresează în contact cu elemente străine, când acele elemente nu sunt mai numeroase și deci

mai puternice decât el. Franca și Germania au Ovrei, dar numărul lor e cu mult mai mic în proporție cu numărul Ovreilor din România.

La noi Ovreii ne co leșese la oraș; dacă le dăm voie să mergă la sate, ei vor coplesi populațiunea noastră rurală, după cum au coplesit-o pe cea urbană. Și se știe din statisticele publicate atât în Occident, cât și la noi, că în contact cu o masă mai mare de Ovrei, populația creștină degenerază. Mortalitatea și morbiditatea cresc și în curând energia vitală a celui mai viguros popor trebuie să cedeze puhoiului.

O repet încă odată, nu sunt antisemit; dar am convingerea, că legiuitorul nostru a luat o bună, o admirabilă măsură atunci, când a interzis accesul Ovreilor la sate. „Constituționalul” (organul personal al dlui P. P. Carp) a dat nota justă a situației, când a spus că, ori-care ar fi sentimentul său personal, omul de guvern trebuie să se supună unor necesități inexorabile.

Și prima dintre datorită care se impun statului român este, menținerea în stare intactă a naționalității române. Și aceasta nu e nevoie să fi antisemit ca să o recunoști. E nevoie să fi Român.

Acestea și nu altele au fost motivele, care ne au făcut pe noi, oameni din toate partidele, să ne coalisăm spre a împedea pe guvern să ia măsuri pentru permiterea așezării Ovreilor la sate. Și te pot asigura, că vom lupta cu ultima energie, atunci, când am crede că proiectul atribuit guvernului e pe cale de a se realiza.

Din străinătate.

Alegerile președințiale din Statele-Unite.

Campania ce se duce actualmente în Statele-Unite pentru alegerea unui președinte pe un nou perioadă de patru ani, devine din zi în zi tot mai înverșunată și face ca lumea să se preocupe mai mult de această alegere menită să schimbe sau să menție politica pe care o duc azi Statele-Unite.

Căci în Statele-Unite, mai mult de cât ori unde, dacă nu ca nicăieri aiurea, lupta electorală prezidențială se dă pe baza unui program de idei bine studiate și bine cunoscute de toată lumea, iar acela, căruia majoritatea voturilor i-a asigurat reușita, este ținut să aplice cu strictețe acest program în toată întinderea lui și ori care ar fi păreri adversarilor.

Doi sunt aceia care actualmente dispută scaunul de președinte al Statelor Unite: Mac Kinley, președintele de până acum și susținătorul monometalismului, adică al predominării aurului, și Bryan, adversarul lui dela ultimele alegeri din 1896 și susținătorul bimetalismului, adică al predominării argintului.

Fie-care din acești doi candidați vine să solicite voturile cetățenilor în baza unui program bine stabilit și fiecare din ei se bucură de forțe considerabile în alegeri așa că șansele se pot considera ca aproape egale și nu se poate spune cu siguranță de mai înainte cine va fi învingătorul și cine învinsul.

Totuși, dată fiind popularitatea de care se bucură adversarul actualului președinte al Statelor-Unite, care crede că acestea trebuie să se mărginească a juca un rol pacific ca și în trecut și are alături de el întreaga masă imensă a lucrătorilor; partizanii rolului de putere militară și cuceritoare a Statelor Unite, de care ține și Mac-Kinley, cam tem candidatură acestuia.

În sfârșit, ori-care ar fi gradul de tărie al unuia sau al celui-lalt dintre candidați, lucrurile sunt astfel, că rezultatul sigur al campaniei electorale ce se duce acum în Statele-Unite nu se va putea ști decât în ultimul moment al efectuării alegerilor, de care nu mai desparte decât o foarte scurtă bucată de timp.

IOAN MOGA.

A fost intruparea epocii pe care o străbate acum cea mai mare parte dintre tinerii nostri universitari. Sufere, în urma loviturilor sorții, deja ca copil. La universitate ajunge numai cu greu. Și întreaga lui viață de aici este curat martiriu. Sărac d'acasă, dar plin de avânt și încredere, el înfruntă miseria, ajutându-se cu cei 200 fl. ce primia dela Blaj. Numai el va fi știut și măsurat greutatea ce avea să suporte. Era însă, desigur fericit. A suridea viitorului.

Tinerilor nostri universitari mai cu inimă și mai curajoși regimul unguresc le rezervă privilegiul să treacă prin școala grea a vieții chiar pe când ei sunt numai pe banca școlii. Și fiindcă era între cei aleși, Ioan Moga ajunge curând între cei luați la țintă. Consiliul universitar dela Cluj îl prezintă Consistorului din Blaj ca nevrednic de-a mai fi ajutat... Săvârșise, vezi Doamne, marea crimă de-a sări și el în rindul celor care protestau împotriva insultelor aruncate asupra mormântului dela Tebea. Ear' consistorul dela Blaj i-a detras ajutorul.

Întâia decepție mare, desigur, asta i-a fost. La prigonirile ungurești s'a așteptat. Ca at să se fie însă alii și se pleca năințea nedreptății ungurești, eată ce sufletul său fraged n'a putut să suporte fără durere amară.

Și-a recăștigat însă eară stipendiul, el știe după câte alergări, ce umiltoare i-se vor fi părut caracrerul său integru și mândru.

Vine însă afacerea cu încoronarea mormântului dela Tebea. Dacă nu ar fi pătuit o năințe, când cu protestul, poate că el s'ar fi putut retrage dintre cei-ce luptau în primul rind. Dar' așa, că fusese odată pedepsit, i'ar fi părut ușitate să se dea îndără. Ce ar fi zis colegii și lumea? Ar fi zis că bate la retragere ori chiar că întoarce spatele unei afaceri sfinte și de înaltă demnitate pentru tinerimea română.

Ear' decât să se zică astfel despre el, Ioan Moga prefera ori ce.

A rămas deci pe planul întâiu, și astfel curând, în chip fatal, se văzu eară pedepsit. De astă dată mai aspru încă. Perdu nu numai ajutorul, că Băjenii nu l' mai susțineau, ci și puțința ca măcar pentru cât se preparase, să poată face examene în Cluj. Ear' să meargă la altă universitate nu avea cu ce, și să ceară dela rudeniile sale, se g. na...

Vacanța îi trecea ca nici odată: nu știa ce va face mâne. Dragostea pentru cele naționale copleșea, cu toate acestea, ori-ce preocupare. Serbările date la Abrud, înima Munților-Apuseni îi luaseră deci în viltorea lor plină de farmec... Dar' mai ales cei frumos și însuflețitor, trece iute. Și când Ioan Moga se văzu eară singur, ori mai bine: muncit de grijile zilei de mâne, încercările prin care trecea i-se păreau tragedie, care numai sfârșit s'guduitor pot să aibă. Ce și-a zis, impresionist, dar' energic fiind: la ce să mai lungim o agonie? Și a tras deci un glonte, punând capăt durerilor acestei lumi pentru care el era născut cu suflet prea drept.

Așa s'a produs catastrofa.

Cine nu-l va plânge? Cine să nu rămână înlemnit în fața unor situații atât de îngrijitoare ce tinerimea noastră universitară trebuie să înfrunte nu incidental, ci cronic?!

Care Român să nu se revolte în fața unui regim școlar atât de crud?!

Verba e însă că în același timp, când vestejim brutalitățile comise împotriva tinerimii noastre universitare, trebuie să ne dăm seamă și de răul din simțul nostru.

În primul rând tinerimea noastră să-și dea seamă de un lucru: avântul său, chiar cel manifestat în afacerea Iancu, nu stă în concordanță și proporție cu forța de acasă, cu organizarea internă a vieții noastre publice. Eată, Ioan Moga n'a mai fost susținut de Consistorul din Blaj când a ajuns să fie prigonit de guvern. Și cine a mai susținut cu stipendiu pe cicalași, căsuți jertfi și în afacerea Iancu și în afacerea de la Oradia?... Nu s'a mai găsit nici vre-un alt Sava Șomănescu!

Ce denotă aceasta? Că tinerimea noastră generoasă și curajoasă nu găsește în public s'grinul ce s'ar cuveni la anume momente, că autoritățile noastre bisericești-școlare toate s'înținu cont de greutățile ce le poate face guvernul și nu sunt în poziție de a se pute expune pentru vre-un prigonit, fie acela ori și cât de bun stu-

dent. Mai ales că de regulă prigonit ajung cei cu legături mai puține și din familii mai modeste. D'alde Zigre nu-l vede nimelul ischilit pe proteste naționale...

De unde această slăbiciune a obștel române, e altă întrebare. Fapt e, că cei cari au pornit după curentul cultivat de „Tribuna” de sub era lui Daianu, adese au trebuit să se mulțumească numai cu laudele din această foaie, laude, care mai adese intenționau să acopere lipsa de activitate a bătrânilor pretiași „fruntași auto-rizați”.

Naște însă întrebarea, dacă este util a se face atât-a victime între studenții nostri universitari? Prin sfortarea atâtor tineri ajunși-a cel puțin să se realizeze ceva din câte ar tebul să facă obștea română și în primul rind fruntași?

Zilele acestea un distins student universitar îmi spunea, că tot ce au stricat bătrânil, au să facă la loc tinerii universitari.

La Cluj mai ales, s'a nutrit adevă, aproape în chip artificial, între tineri credința, că ei trebuie să fie dătorii de ton. De aceea, i-am văzut că au dăscălit și osândit Sinodul aradan, pentru că nu alesese episcop pe candidatul lui Daianu, ba căți va, în frunte cu un colaborator al „Tribunei”, trimiseseră chiar congresului național bisericesc o adresă, în care-l indica cum are să se poarte în chestia primirii ajutorului de stat și e o adevărată minune, că congresul n'a fost declarat „trădător”, pentru-că a primit „arginții lui Iuda”, cum s'ria pe acea vreme (Maiu 1899) un student universitar în „Tribuna”.

Puțină precauțiune li-se impune dar studenților nostri universitari, să nu se creadă mai tari și mai cu minți decât sunt, că ajung altfel în conflict nu numai cu guvernul unguresc, dar se izolează chiar de obștea română, care desigur n'a aprobat isprava „salamanderului” dela Viena și violența de limbăgiu, cu care studentii clujeni s'au amestecat în afaceri ce ieșiau din sfera lor de competență.

Nenorocitul sfârșit a lui Ioan Moga fie deci nu numai privilegiu de a vărsa lacrimă la mormântul celui căsūt jertfi împregiurării grele prin care trec cei mai mulți dintre studenții nostri universitari, ci și un memento de cum trebuie să ne întocim relațiunile în luptele viitoare.

Noi, cei din gjurul „Tribunei Poporului”, ne am legat și stat alături cu tinerimea universitară la fapte mari românești: când am dus Memorandumul la conferința națională din 1893, la procesul Memorandumului și la congresul naționalităților, — și totuși o parte din tinerime s'a legat de cei cari, din prostie ori mișelie, ne scososeră vestea că trădăm neamul.

Întelegând odată tinerimea că nu rolul de chestor i-se cuvize, ci fii și frați iubitori să ne fie tuturor căți muncim în viața publică românească, va mângăia pe toți cei cari deplâng sincer pe Ioan Moga și simpatie deosebită poartă întregii tinerimi universitare, acestei speranțe a neamului.

Russu Șirianu.

Răsboiul din China.

Zilele acestea două știri mai însemnate au sosit din câmpul răsboiului chinez-european, cari o privesc mai deaproape și pe monarhia noastră. Una este: Reprezentantul belgian dela Peking a trimis ministerului de externe al Belgiei o telegramă, care vestește că palaturile reprezentanților Austro Ungariei, Holandei și Italiei au fost aprinse și nimicite cu totul. A doua: O învingere a Europeanilor asupra Chinezilor.

Eată câte-va amănunte:

Din 4—16 Iulie Belgianii s'au apărut ajutoși și de 8 soldați austro-ungari, dar n'au putut să-și scape palatul de furia Chinezilor și astfel toate cele trei palaturi au căzut și ele jertfi tăciunarilor. Ase-

menea și palatul ambasadei franceze azi o ruină. Toți străinii europeni găsesc în adăpostul ambasadei engleze unde sunt impresurați de Chinezii. 20 Iulie până în 2 August — telegrama reprezentantului belgian „dintre al nostri au căzut 58 morți și 70 răniți. Hrana e pe sfârșite, dar răm că în cură d vom fi salvați”.

Privitor la a doua știre se fează următoarele:

În 5 August trupele europene, o luptă aprinsă, au ocupat Peilan. Trupele chineze au fost puse pe fugă. În lupta aceasta au luat parte soldați austro-ungari de pe vasul „Zenta”. — Comandant al acestui vas, în cul răposatului căpitan Thomas designat Carol Scala, căpitan de gată.

Cu data 8 August se telegrafează Washington:

Americanul Conger depeșează Peking la ministerul de externe american: „Guvernul chinez stăruie să părăsim Pekingul, dar asta ar fi untru noi moarte sigură.”

La porunca oficiului chinez externe au fost decapitați acum membri ai partidului progresist chinez.

Mai importantă decât toate fără îndoială, azi știrea mai nouă se telegrafează din Tiencin, că în Peking e o spaimă grozavă de Chinezii, din pricina că trupele europene se apropie de Peking. În derea acestui eveniment Chinezii mobilisat 100.000 de soldați. Reușe însă, că lupte sângeroase n'au trec între trupele împărătești și prințului Tuan, ceea-ce numai de augur nu le este în fața primei ce se apropie și de care se ter-

ULTIME ȘTIRI.

Din Italia.

Roma, 9 August. Azi dimineața la oarele 6 1/2 a sosit aici sicil cadavrul regelui Umberto, însoțit de principele de Aosta, de conde Turin, de prințul Victor Napoleon de principele de Aporto. La gară teptau regele Victor Emanuel, italienii și străinii, corpul diplomatic și capetenile autorităților etc. strade lume imensă.

Intregul oraș e îmbrăcat în liu adânc. Calea, pe unde a fost condusul funebral, a fost de-a rândul sub cordon de soldați.

Pe la oarele 9 1/2 conducutul sit la Panteon și cadavrul a fost în biserică, unde a fost primit de chiepscopol de Genua cu mare tență de preoți. La actul funebral cântat corul din Roma, compus din 130 persoane, sub conducerea Mascagni.

Cântările minunate ale corului farmecat și îndulcit toate inimile nite de jalea adâncă.

Din China.

Cifu, 9 August. Rușii au ocupat Nievang, au ocupat orașul indigen și au nimicit aproape cu desăvârșire.

Viena, 9 August. Amiralul ungar, baronul Spaun a dat ordinul tuturor oficerilor marinari rezervați monarhie, să fie gata de plecare în China, fiind mare lipsă de armata marină.

Berlin, 9 August. În cercurile matice de aici se știe sigur, că țara sesc a recomandat pe Englezul Walsby comandant al trupelor europene în

Să ne iubim neamul!

Era tocmai pe la sfîntul soare-când veni la mine un prieten și rugă să es cu el la preumblare. nu-l refușai cererea și plecărăm îndoi pe o luncă frumoasă și în-rită pe marginea unui riu. Pe cele de pe țărmul riuțelului pa-rie își cântau cântecul lor de seară; cea că rostesc cu toate în cor o gaciune ferbinte de laudă cătră tronul marelui celui prea înalt, pentru a-șă linieștea deplină în noaptea ce-șă a-șă întinde încet vîlul său ru ca să acopere pămîntul. În jocul acestor cântări mă simțiam de fericit!

Peste câteva minute părăsirăm ea cu sălcile și eram aproape de cătelumă, — căci de acestea nu am lipsă nici noi Români de pe la Indata ce ne apropiărăm, auzirăm conversație puternică, care creștea proporționat cu apropierea noastră. Eu fac semn tovarășului meu să se pe loc; eram curios să aud ce este vorba. Indată și înțe-șă totul: Doi inși se certau între ce cu privire la religione, — căci, Doamne, își aflaseră ei chiar lo-șă potrivit!

Era adevă unul „unit“ și cela-șă „neunit“, Români însă amîndoi. Neunitul numia pe „unit“ latină „neacă“, fiindcă el zice „spirit“, ear' „duh“. Unitul îl numia pe cela-șă „giganie sîrbească“, că doară „spi-șă e mai bine, căci e cuvînt româ-șă, ear' nu străin ori sîrbesco“.

În întreg decursul acestei discuții apropiere se auzia un rîset tare și jocos. Acolo erau adevă 2 șă, compatrioți de ai noștri, cari șău cu lacrimi de bucurie, că cei Români se înțeleg așa de bine.

Sîrăce Române, — cugetam eu, cum trăiești tu; ce puțin face în-șă ta frăția de sînge și cum șă crească prin aceasta inima șămanilor tei! Străbunii noștri au șă multe de vrăjmași, au zdrobit șă robiei numai cu legătura șă sfîntă a înfrățirii, cu acea șă și sublimă legătură, care ar șă să ne lege și azi când timpul șă greu, când greutățile nu sunt mai

puțin apăsătoare, când subsistența noastră națională e așa de mult periclitată. Dacă străbunii noștri au învins numai și numai prin frățietate și iubire de neam, ce vom face noi azi, când suntem desbinați? Ce vom face noi, în inima cărora a străbătut umbra desbinării, întunecînd cu vîlul său negru și diavolesc raza cea dulce și atât de mîngîitoare a înfrățirii? Și oare mult mai are să domnească în inima noastră această umbră? Până când vom fi sclavii acestei patimi îngrozitoare ce duce la perire? Până când ne vom sfășia noi între noi, în timpul când dușmanii ne pregătesc mormîntul?

Un Dumnezeu avem, un neam suntem și de aceea și pe acest temelu și pentru biruința noastră în lupta cu vrăjmașii noștri să ne unim iubirea de neam să ne unească; să vadă toți, că suntem învîțăcei și filii ai lui Christos, avînd dragoste între noi și atunci inima dușmanilor noștri nu va mai crește de bucurie. Iubește-șă, Române, neamul teu, și ține la legătura ce Dumnezeu a lăsat între filii tei!

Coc.

BETIA.

Nu e făptură pe pămînt mai măreață și mai minunată decât omul. Ce minte mai ageră și mai încăpătoare decât a lui? Animalul cel mai deștept abia își aduce aminte, ca prin vis, de ziua de ieri și nici prin gînd nu îl trece că după azi vine mîine. Trăiește cu clipa, care sboară și pierce fără să știe că a trăit și că a trăit și fără să se întrebe de rostul său, de al ființelor ce l-au înconjurat și de al lumii, în care s'a născut. Omul nu uită trecutul, vede departe în viitor și caută să-șă lămurească și firea sa și firea dinafară de el.

Ce ființă mai chipeșă, mai falnică și mai frumoasă decât dînsul! Statura lui mîndră și dreaptă își spune, că el este regele atîtor viețai, cari se tîrșic pe pămînt sau se încovoie cu capul plecat, ca niște roabe înaintea lui.

Cînd omul se adîncește în gînduri, cînd grijiile vieții și dorul de isbîndă îl imboldesc la muncă și la luptă, cu respect te oprești, fără voie înaintea lui, ca înaintea unei icoane, așa de împodobit de raze și-șă pare chipul lui serios. Ear' cînd rîsul vesel și gluma isteată îl luminează fața, ce seni-

nătate și răcoare își strîbate sufletul! Parcă vezi risipindu-se norii de pe fruntea munților și soarele dimineții aurind holdele bogate.

Nu mai omul are darul neprețuit de a-șă arăta graiul deslușit, ce simte și ce gîndește. Uitați-vă la celelalte ființe. N'or fi simțind și ele trecînd prin capul lor păreri, fie cât de întunecate? Dar' sunt mute. Sufletul lor, care abia licărește mijind în lume ca după somn, nu se arată limpede în cuviate, cu șir și cu rost. Animalul mugește, sbiară urlă, geme; nu vorbește. Da, nu e făptură pe pămînt mai măreață și mai minunată decât omul; nu e alta mai chipeșă, mai falnică și mai frumoasă și numai el are darul cuvîntului.

Ce jale grea te apasă dar, cînd vezi pe acest rege al pămîntului că se face una cu toate dobitoacele de rînd! Cine e fericitul, care n'a întîlnit nici odată în viața sa chipul domnesc și mîndru al omului schimonosit de stricăciunea beției într'o poci-tanie hidă și desgustătoare? Nu mai stă drept și arătos ca un stăpînitor, ci se încovoie ca un rob nemernic, govdie ca un copil nevîrstnic; cade ca un stîrv lipsit de viață. Ochiul lui deștept și vîl dormitează stîns și împîngeniț. În luminile lor nu zărești mai multă minte decât în ale unui bou. Icoana sfîntă a figurii lui, făcută după asemnarea lui Dumpezeu, s'a stricat; e numai o măzgălitură. Cine a mînjit-o astfel pe obraz, pe nas cu felurite vîpseli? Ce duh rău și-a bătut joc de dînsa, încondeindu-o ca să nu mai semene a om? Te întreb, ce lighioie o fi astă făptură ciudată, care nu e nici om, nici animal? În loc să vorbească, gîngănește. Gura lui fle-cară bolborosește sunete fără legătură, fără interes sau fără judecată, așa că și un copil ar grai mai omenește.

Tot ce știe, se șterge din mîntea lui. Tot ce plînuia, se ascunde în întuneric. Uită trecutul și nu mai zărește de loc în viitor. Noapte și haos e în capul lui, haos și noapte se întinde și peste lumea lui. Din om a ajuns ne-om. Nu mai vede, nu mai pricepe. Înjură, răcnește, bate, fură, ucide. E turbat? Negreșit, sîntos nu e! Cine e treaz, să se dea în lături și să-l ocolească! Boala lui e grozavă! Ca mîne o să-l vedeți în spital ori în pușcărie. Sîracul! Și ce blăstîm pe neamul lui! Din sângele bețivului es copil stricaț, porniț la beție și la fapte rele, urșiț a trece și dînsul prin cărciumă ca să ajungă tot la spital sau la ocnă. E un blăstîm, care prigonește până la al 9-lea neam, până la cea din urmă

odraslă! Strănepoții ispășesc în jalnică ticăloșie greșelile strămoșilor loviți de păcat! Nici praf nu se alege de traiul lor, de casa lor, de neamul lor. Afarisită le este soarta și truda și agoniseala. Nimic nu se prinde; ca putregaiul se dîrșimă tot ce se înfri-pează o clipă din ostenele lor!

Dușmanii ai omului sunt dar toți aceia, cari pun înaintea slăbiciunilor omenești is-pita rîului, momeala păcatului. Dușmanii ai omului sunt toți aceia, cari au puterea și datorita de a îndepărta ispita, de a strivi păcatul, și nu fac aceasta! Dușmanii ai cărciumarului, care otrăvește ca să trăiască luînd banii muncii ai altuia, ca să-l dea în schimb boala și pierzania rușinoasă.

În tesgheaua negustorului de șăspirt, bie-tele jertfe își grămădesc obolul vieții lor pierdute. Însăpîmîntați de nenorocirea ce ne amenință neamul și rușinați de ticăloșia ce aduce peste dînsul beția, trebuie să luptăm în contra rîului, după a noastră putere, în ori ce loc și împregiurare ne-am afla.

(.Antialcoolul“.)

I. Căv nescu.

Din Banat.

Răspuns la o infamie.

În fițuica „Controla“ am cetit un co-municat al unui anonim, în care atacă persoana Prea-cuvioșiei sale d-lui archimandrit Filaret Musta.

Indignat am rămas de conținutul celor invo-cate în acel comunicat, care se reduce la o concurență neonestă, din cauza denumirei preotului Serafim de capelan campestru; anonimul a trecut dincolo de ori ce margine, a găsit de potrivit a recurge la cele mai meschine mijloace, a lovi prin calomni și intrigi nedemne într'unul din cei mai mari demnitari ai bisericii noastre din diecesa Caransebeșului, în dl archimandrit Musta. Respectul ce am față de această numai de Dumnezeu acutiță diecesă și față de prea demni ei conducători, ca sudit cre-dincios nu pot trece cu vederea a nu res-punde idiotului din „Controla“ la minciunile nerușinate ce a voit a colporta în publi-citate despre unul dintre cei mai demni bărbați ai diecesei noastre.

Nu m'am gîndit că pe lumea aceasta mai e și gelozie, mai e și invidie josnică; și am greșit, căci iată victima acestor pa-timi ale anonimului a devenit cel mai drept, cel mai bun și cel mai prompt în resortul său, dl archimandrit Filaret Musta, mîna dreaptă a bunului nostru Episcop.

„TRIBUNEI POPORULUI.“

Destăinuire.

Mi-a spus demult măicuța,
Că are să mi-o ceară,
Dar' de-ar fi una c'asta,
Aș fi să es din țeară.

De geaba e frumoasă,
De geaba-l avuția,
Ru nu voesc nevasta
Să-mi poarte pălăria.

O vezi mereu... cu ochii, —
Șireți, cum te măsoară
Și de te prinzi de dînsa,
Gîndești că e cu poară.

Te 'njură, te alungă,
Și 'n mîna și-se sbate,
Și s'o săruți nici vorbă, —
Să fi cu ea și frate!

Auzi ce am pățit-o
Aseară 'n sezătoare:
M'am pus pe lîngă vatră
C'o mîndră torcătoare

Și nu știu cum prin glume,
Un fus i-am desfirat,
Și foc s'a făcut, spuză
Ș'abia ne-am împăcat.

Și altă-dată, 'n horă,
Era p'aci să mor
De ciudă—numai dînsa,
Să joace pe picior.

Era s'o las în horă,
Și singură s'o las
Și mult mă mir de mine,
De 'n horă-am mai rămas.

Ș'ai da adesea 'n boală
Frumșetea ș'avuția,
De nu voești nevasta
Să-ți poarte pălăria!

Ioșif Stanca.

Todorică și Florica.

(Baladă.)

În pădurea pinului,
În munții Cătrinului,
Unde umbra nu s'abate,
Nici soarele nu străbate,
La masă de solzi de pește
Beau voinicii boierește.
Todorică, viteaz mare,
El din gură-așa grăia:
— Eu mai bine vreau să mor,
Decât eu să nu mă 'nsor
Cu frumoasa satului,
Cu Floarea bogatului.
El mult se vorbia
Și 'n sat se sloboia,
Că banii nu le trebuia,
Numai pe Floare-o fura.
Dar' voinicul de Mihaiu,
Ce pîzia noaptea la cai,
El pe Floare-o auzia
Și caii îi năpustia
Și după lotri pleca.

Cînd acolo ajungea,
Dup'o stîncă s'ascundea.
Cînd zorile se vîrșea,
Florica plîngea
Și vieța-și blăstîma.
Todorică așa-l grăia:
— Tu, Florică, draga mea,
Nu plînge pe maică-ta,
Vieța nu-ți blăstîma!
Aici fere nu răpesc,
Nici oameni nu te găsec.
Tu rămîni singură-acasă,
Să ne-astepti cu prîns pe masă.
Dar' Florica așa-mi zicea:

— Todorică, viteaz mare,
Sece-ți ție inima,
Că-i numa venin în ea,
Cînd pe mine mă oprești,
Să nu plîng pe maică-mea,
Care m'o iubit curat
Și cu drag m'o sărutat.
Todorică așa-mi zicea:
— Tu, Florică, draga mea,
Rămîni singură-acasă,
Să ne-astepti cu prînz pe masă.
El odată fuera,
El prin codru se 'mpărția

Imi tin de sub demnitatea mea a mai cita la locul acesta din pasagiile invocate in comunicatul nesocotitului anonim, dar mă doare de boala ridicolă ce bântue dela un timp incoace multe capete de ale coconajilor nostri, cari au facultatea excepțională de a deveni instrumente rău făcătoare bisericii noastre.

Mă doare când viața unor atari nenorociți este un șir de lășități, intrigă și abuzuri, încât s'au pierdut toate speranțele a mai putea aștepta dela dinții vre-o înrurire binefăcătoare pentru biserică.

Virtutea la atari coconajii este o amestecătură bisară de bun și de rău, de leal și de perfid, un lucru necomplet, căruia îi lipsește foarte puțin spre a deveni ridicoli.

Inima lor este seacă de ori ce simțământ și fără de nici o considerație atacă instituțiunea cea mai sfântă, adevărul bisericii și pe conducătorii ei, fără curajul de a se subscrie; și dacă mi este ertat trebuie să constat, că multe rele provin din bandele acelor coconajii descerețați.

In fine desfid pe ori și cine a mi spune că bun lucru a făcut coconajul din „Controlă” unde este la el inimă, virtute? Iată deci un coconaj domnit de lășitate, intrigă și abuz, — rușine să-i fie!

Coconajule din „Controlă”!

Notează-ți: o muncă conștientoasă nu se dărimă cu caiomii și intrigi scârboase!

Un preot din Craina.

DIN BIHOR.

Pentru corespondența mea apărută în unul din numerii de Dumineca a prețu-itei foi „Tribuna Poporului” sub titlul „notar vrednic” dl S. Botescu sub cuvânt că eu aș fi atins autoritatea dascălească, s'a supărat. Eu v'am și replicat momentan, dar, după spusele onoratei redacțiuni, răspunsul meu n'a ajuns la destinațiune. Imi permit deci acum a răspunde dlui Botescu și a-l chiarifica în următoarele:

Domnului învățător Botescu îi place că dl notar Oancea se interesează de școală, incasează regalat salariile etc. etc.; nu-i permite însă la nici un cas ca notarul să dispună în școală ca autoritate; va să zică dl Botescu e gelos de autoritatea sa de învățător. „Cel ce ceteste, să înțeleagă”. Mie îmi place foarte mult pășirea energică a domnului învățător în chestia de autoritate, și aceasta din motivul că știu că autoritatea la dascăl e ceea ce e la un avocat clientela, ori mai la înțelesul tuturor ce sunt roatele la car. Fără autoritate nu numai

învățătorul, dar ori cine altul e un nimenea în oficiul său. Nu pot deci decât să laud zelul dlui amintit în acest punct. Dacă însă corespondența mea era cetită așa ca înțeleg să fie, apoi de bună seamă nici dl Botescu nu scria ceea ce a scris. Eu adevăr avusesem în vedere pe dl notar din B. Lazuri și învățătorimea din cercul lui. Dacă îi era cunoscută d-sale și acea împregiurare, că dl notar Oancea din B. Lazuri e asesor consistorial și ca atare e în drept nu numai a cerceta școala, dar a și da flecărui dascăl, cel puțin din cercul său, onoarea meritată ori la din contră dojana ce i-se cuvine, apoi eu așa crede că nu scria dl Botescu nimic. În calitate de asesor dl Oancea, eu cred, că e autoritate de care nu te poți desbăra cât timp cineva e învățător profesional. Ce privește presupunerea dlui Botescu că eu aș fi deobligat, cine mai știe în ce măsură dlui Oancea ori că doară aș face pe lingșitorul, îl asigur pe numitul domn, că eu n'am eu dl Oancea nimic, nu-i sunt deobligat de fel, nu trăiesc în cercul aceluia, nu i sunt dator cu nimic și nici nu mi-a făcut nici un bine.

Pentru ce am simpatie față de el? Iată de ce: Simplaminte îl stimez și aflu de bine a-l onora și publice, pentru că e om întru toate conștientos și pe deasupra are la inimă înaintarea culturală-materială a poporului, din sudoarea căruia trăiește. M'ai înțeles, dl Botescu?

Ce privește pasagiul ultim din răspunsul dlui Botescu, apoi acela e sau din vina penei, sau din a țărului ori din nepriceperea mea, de tot confuz. Aici deci am rămas dator cu răspunsul.

Ca de încheiere adaug că eu chiar ca și dl Botescu prețuiesc pe învățătorii diligenți și conștii de chemarea lor și poftesc ca atari învățători să fie stimatți de toți și vreau cu tot dragul, ca în fruntea acolora să fie chiar dl Botescu.

Alfa.

EXAMENE.

Cacova.

Școala are mențiunea spre a învăța și a crește mlădițele tinere. Ea are a desvolta simțurile înăscute precum și a propaga în elev cunoștințele necesare spre a-l face membru folositor societății omenești. Spre a avea astfel, de elevi e necesar să ai educători de aceia cari posed calitățile recerute pentru desvoltarea simțurilor înăscute precum și pentru propagarea învățăturilor. Noi cel puțin nu ne putem văra înaintea lumii,

că nu am poseda altfel de educatori; ce e mai mult putem fi mândri că avem astăzi în era aceasta educatori (învățători) dintre cei mai destoinici. Aceasta aserțiune o dovedesc examenele date din partea învățătorilor cu elevii de la ambele școli, ținute în luna lui Maiu. c. sub președinția preș. on. domn protopresb. trac. Alexandru P. Popovici și a mult stimatului domn George Țiunea ca esmiș din partea Ven. Cons. diecesan.

La 8 ore s'a început examenul la clasa I cu elevii și elevele la care funcționează ca învățător de bună speranță Ioan Cioc. Acest învățător încă tânăr, dar se vede că și-a însușit frumoase cunoștințe pedagogice, căci a arătat un progres frumos cu elevii și elevele sale; atât întrebările cât și răspunsurile au fost pentru publicul asistent pe deplin mulțumitoare.

Aceasta a întărit-o simpaticul domn comisar în cuvântul său de încheiere.

La orele 10 s'a început examenul cu elevii și elevele la clasa a doua, unde funcționează ca învățător harnicul pedagog Traian Liuția. Aici înainte de începere bravul protopop prin cunoscutu-i tact spune învățătorului și elevilor „că este convins și sigur că va merge ca totdeauna mângăiat de succesul strălucit al examenului.”

Au urmat întrebările puse din partea învățătorului, care prin cunoscutu-i metod pedagogic a n'a arătat peste tot așa răspunsuri, încât au pus în uimire publicul asistent.

Da, acest învățător își pricepe chemarea sa. El nu numai cu elevii săi obligatorii se ocupă, ci mai prepezează și elevii, cari merg de-a dreptul în gimnasiu; ba ce-i mai mult, a avut și de acei elevi, cari au intrat de-a dreptul în institute de cultură mai înaltă și cari sunt astăzi cei mai aprigi propagatori ai culturii. Ear' ce privește poporul, apoi încă putem zice cu siguranță, că l'a pregătit prin școli la un nivel înalt, încât se poate număra între popoarele bine desvoltate.

Acest brav învățător a vestit de pe catedra școlii cultura un șir de 25 ani, și totdeauna s'a bucurat de rodul bun al ostenețelor sale. Cine știe, cât de mult a trebuit să jertfească în acest șir de ani pentru bunul și mărețul scop, ce singur și-a ales, după-cum însuși a mărturisit zicând: „Am avut și am în vedere, a-mi împlini chemarea cea grea totdeauna conștientos și cu scumpătate. Așa este, bravul învățător multe a trebuit să sufere în acest șir de ani, dar' faptele săvârșite pentru cultura neamului, încoronă-l vor cu lauri; căci luptă bună a luptat. Urmeze deci înaintea, pentru a

înălța neamul tot mai mult la cultura adevărată, ca așa și noi să putem concura cu alte națiuni mai înaintate, și bună reșultă va avea.

Caragiu.

Ohaba.

Cu mare bucurie am așteptat ținerea examenului școlar ce a fost publicat de preanonoratul domn protopop. Sergiu Medea pe ziua de 9 Maiu 1900 Am alergat la școală spre a ne veseli de răspunsurile copiilor nostri, dar' ne-am înșelat foarte în așteptările noastre. În loc de înaintare am tot îndrăcit ca racul; la școala noastră profesională gr.-ort. din Ohaba sunt aplicai doi învățători defnitiți și anume: Stela și Demeter; cel dintâiu a absolvat preparandia la Blaj și în 1898 a concursat spre a fi ales la școala noastră gr.-ort. cu toate că nu l'a fost în regulă diploma, lipsindu-l examenul din religioasă gr.-ort., a fost pus în candidație, cu alt învățător deplin calificat. O parte a poporului l'a votat fiind adăpați cu rachii jidovesc dar' numai provisor. În contra acestuia am protestat cunoscându-l prea bine că nu putem aștepta înaintare de la dînsul, fără an de praxă a fost întărită alegerea dl mărșit Consistor în anul trecut a fost examenul foarte slab, ba încă au fost admoniați de preanonor. dn prot., că dînsul și în viitor se va purta astfel, l'a va trage sub cercetare disciplinară. În anul acesta s'a ținut examenul de la 9—12 în amândouă clasele; școala a fost îndesuită de oameni rezultatul examenului a fost mai slab ca în anul trecut, și și de astădată au fost în frunțați de preanonor dn prot. acești doi învățători. Et' și-au greșit chemarea. Oare dăruim suntem a contribui spre susținerea acestora fără a vedea vr'un sporiu după dînsii? Protestăm contra lor — și rugăm pe D-șii să ferească școala română de astfel de învățători nepăsători.

Atragem atențiunea mărșitului Consistor asupra acestui lucru trist — sperăm ne scuti de un viitor mai trist.

Cu toată stima:

Ioan Murășianu,
membru în consistor.

Dela sate.

Risculița, în August, 1900.

Onorată Redacțiune,

Vă rugăm a da loc următoarelor în prețuita foaie „Tribuna Poporului”

La toate cărările
Să țină drumurile,
Unde trec neguțători
Să-i lase făr' bănișori.
Când ei se depărta,
Florica 'n casă plângea;
Dar' Mihaiu de grab venia,
Că bogatu-așa zicea:
— Care voinic s'o afla
Să-i aducă pe Floarea,
El aluia că 'i-o da:
Un pluguț cu sease bof,
Zece porci de îngrășat
Și pământ de sămănat.
Ș'apoi 'i-o mai da și-o casă,
Și pe Floarea de mireasă.
Mihaiu la Floarea mergea
Și în casă că intra,
Și din gură-așa graia:
— Tu, Florică draga mea,
Nu plânge, nu suspina,
Viața nu-ți blăstăma,
Și te gati și haidai
S'ajungem la maică-ta,
Pân' soare n'o scăpăta.
Florica când îl vedea,

'I-se arunca în brață
Și-l săruta cu dulceță.
Ei de galbini se încerca
Și la maică-sa pleca. . .
Când soarele scăpăta,
La bogat că ajungea.
Lotrii când venia
Ei nu aflau prânz pe masă,
Nice mândra de mireasă.
In foc nu e nici un jar,
Numai jale și amar. . . !
Dimineața 'n prânzul mare,
Potera îi ocolia.
Unsprezece au scăpat,
Todorică stă legat.

Culeasă de Emilian Novacovici
din Răcășdia.

Căntece cătănești.

(Din Cuvin.)

Frunzuliță de pe baltă,
Toată lumea mă întreabă,
Că de ce-'s tristă și slabă;
Tristă, slabă cum n'oiu fi,
Că n'am cu cine vorbi.

Pe cine-am avut mai drag
L'a jurat Neamțul sub steag,
Sub steag negru de mătăasă
Treii ani să nu vin'acasă.
Dar trei ani îi vreme lungă,
Cine poate să 'i ajungă,
Dar sub steag îi jurat Joi
Și ne-om iubi amândoi.

Mândră, eu ear' oiu veni,
Dar noi nu ne-om mai iubi,
Că asară-am auzit
Cătr'o fată ai vorbit,
Că pe mine m'ai urit
Pentru niște vorbe rele
Ce le face o muere,
Ca să nu mai merg la voi,
Să ne iubim amândoi.
Dar tu, mândră, n'asculta
Ce-ți spune ție alta.
Frunzuliță de pe baltă,
Eară ne-om iubi odată.

Frunză verde doi bujori,
Vai de maica cu feciori,

Necăjește până-'i crește,
Și împăratu-'i stăpânește
Și-'i dă pușcă și sabie;
Cu pușca nu ști pușca,
Cu sabia nu ști da.
Nu știu rindul plumbului,
Ci știu rindul plugului.
De când la plug n'am umblat,
Pită albă n'am mâncat
Numai profontul uscat
Cu picioarele căicat
Și cu maja măsurat

Mândruță cu c.asa 'n colț,
Fosta-i drăguță la toți,
Dar mi-ai fost dragă și mie
Din a mea copilărie;
Dar noi, mândră, ne-am lăsat,
Căci cătană m'au luat
Și eu seara și-am cântat
Cu jele și cu bănat,
Auzind că m'ai lăsat;
Și eu trebe să pornesc
La Neamțul să cătănesc.

In Nr. 137 al prețurii D-voa-
foi am cetit un pasagiu repro-
după foile maghiare, in care se
că in comuna noastră Rîș-
s'a întemplat o răscoală in
popor, și că poporul ar fi eșit cu coase
cu săpi înainte pădurii și a
șăpășilor lui. Toate acestea sunt nu-
niște scornituri și neadeveruri,
pe cel ce le-a scris îl declarăm
laș și de nimica, fiind-că nu ese
lumina, ca să știm cu cine avem
lucru.

Adevărul lucrului e următorul:

Riscolitia e o comună curat ro-
nesscă. Are pădurea sa pe o in-
dere de câte-va mi jugăre de pă-
din care trei părți sunt tran-
pe fiecare fum, ear a treia parte
e zice numai că ar fi comună, dar
aceasta este scrisă in câțva pe-
amenți.

Deodată numai ne trezim cu pă-
arariul din Brad că vine însoțit de
gendarmi, ca să despartă pădu-
comunală de cea erarială. Noi
de când ne știm, nu am auzit,
in hotarul nostru ar fi pădure era-
tială, și totuși volnicosului pădurar
rănește așa ceva prin minte.

E adevărat, că s'au adunat mai
oamenispre a se sfătui când au
despre vestea aceasta; însă in li-
Pădurarul a cerut dela comună
să-l însoțească judele comună
vigilii și cu jurații până la pă-
dure.

Poporul însă a răspuns, că ei
merge, dacă voiesc (adecă pădu-
ar cu gendarmii), însă antistia co-
munală nu, pentru-că poporul o plă-
tește.

Atăta a fost întreaga răscoală,
care se amintește in foile ma-
giare. Aceea că lucrul s'ar fi săvârșit,
și o minciună, ci stă numai sub
scrișire. In comuna noastră sunt a-
și din diferite locuri 27 gendarmi,
toate că nu ar fi fost lipsă nici
anul, pentru-că poporul nostru e
parte blând, și nu voeste nici o răs-
coală, după cum zic străinii, ci își
dă numai dreptul și încă pe cale
politica.

Oare și aceasta e dreptate? Cine
bale, acela strigă!
Ei voesc a-ne lua buaul nostru
dela moși-strămoși, și earășii

Frunză verde mai una,
Mândruță nu mă uita,
Ci-mi trimite-o cărticea
Să-mi mai stempăr inima,
Că eu unde m'oiu afa,
De tine nu m'oiu uita.

Dimitrie Bosneacu.

Priveghitoarea.

(Legendă.)

Priveghitoarea e făcută dintr'o fată
cără,
S'a întemplat adecă, că o fată tină
moasă se îndrăgostise de un fecior
asemenea frumos, cu care din copilărie
se juca oile pe la poalele și'n umbra
cără și care de asemenea o iubia cu
toată inima sa.

S'a întemplat, că feciorul, fiind înrolat
în armată, a fost dus în bătălie, unde a și
morrut.
Ajungând vestea morții lui și la auzul
mamei, aceasta n'a voit să dea crezământ
nici după ce trecuseră câțiva ani
de la moartea iubitului ei, nime, nici pă-
tărită n'o puteau convinge despre tristul
fapt, și asta cu atât mai mult, întrucât
mama sa dragoste nestrămutată până

ei strigă in gura mare, că in satul
nostru a fost și se tem de răscoală.

Încă odată provocăm pe scriitorul
din foile maghiare să iasă cu nu-
mele la iveală și să ne argumenteze
cele scrise de densus, din contra îl
declaram pentru totdeauna de un
mincinos și om nebun.

Atăta spre știre, deocamdată.

Ioan Miclușia,
preot român.

Cetea.

In Nr. 86 din 1898 al „Tribunei Po-
porului” din partea corespondentului „S”
s'a scris:

In fiecare comună sufletul și con-
ducătorul poporului e preotul — și dacă
preotul nu-și împlinește datorită, să nu
zic că și conduce poporul pe căi greșite,
toate merg anapoda și pe dos; — foarte
bine die corespondent, își dau teată
dreptatea.

Ma! zice di corespondent, că in comuna
Cetea s'ar fi scoa copil de relig. gr. cat.
din școala gr. or. fără motiv și un an întreg
ar fi rămas copil fără instrucție. Dar
spre a fi lămurit onor. public asupra
mersurilor lucrurilor din Cetea, cu voia
Onor. Redacțiunii își iau îndrăzneală a
răspunde.

In anul 1893 au fost ambe parochiile
din Cetea vacante, tot in acelaș an au
fost ambele ocupate de 2 preoți tineri.

Greco-catolicii fiind in minoritate dispa-
rentă și neavând școală, își trimiteau copiii
la școala gr.-or., afară de cazul când se
faceau renitenți de nu solviau cuota re-
cerută, ori nu voiau a da nici document
de solvire, in acel cas își aplicau câte un
instructor benevol dintre ei.

Ne mai corăspunzând școala veche,
s'a ridicat o școală pompoasă, după toate
cerințele timpului, făcând spre acest scop
și o repartitie de aproape 10 fl. pe fiecare
familie. In acest timp preotul celibe gr.-
cat. *Petru Raica* de la care, ca preot celibe
eșit din grijile lumii, s'ar fi așteptat mult,
îndemnându-și poporul spre a se alătura la
zidirea școlii și la solvirea zalarului in-
vățătoresc; dar i'a îndemnat să nu se
alătore, căci de nu vor fi primiți in școală,
cer școală de stat.

Ceea-ce va să zică, conflictul între
oamenii nostri se datorește preotului
celibe *Petru Raica*, care pe lângă că mai
este de o imoralitate revoltătoare, este un
vănător de suflete pentru înăstrinarea
oamenilor de la vechia lor biserică și de
la școala românească.

la moarte, apoi ea mai era și de cre-
diță, că părintii, pentru-că vreau s'o mă-
rite după altul, îi tot vorbesc despre moar-
tea iubitului ei. Au mai trecut ani mulți
și iubitul ei tot nu s'a întors. Desnădă-
dută, s'a rugat mult lui Dumnezeu, ca s'o
prefacă pasere, să zboare in lumea largă
și să prindă de vestea iubitului ei; și Dum-
nezeu a ascultat rugăciunea ei. A sburat
ea mult, dar de veste nu i'a dat. Obosită,
s'a așezat la umbra unui stuf de lângă
marginea drumului și până in ziua de azi
tot așteaptă acolo, că doară-doară, azi ori
măne vine iubitul ei; când și când se mai
duce și pe la poalele codrului, crezând că
iubitul ei curva e pe acolo cu oile. Săr-
mana! câtă așteptare zărnărică! Nici azi
nu crede ea, ci tot așteaptă priveghind și
zi și noapte, suspinând și cântând de dor
și jale și in cântarea ei zice: „Nu, nu, nu
— n'a murit iubitul meu!” — Ca să-i treacă
de urt, a legat prietenie cu o pasere, care
a avut o asemenea soarte și cu aceasta se
mai mângăie...

Priveghitoarea și face cuibul in stu-
furi dese de pe lângă marginile drumurilor
și pe la poalele codrului. Ea „scoate pur
mai de multe-ori și in tot timpul acela
tace și nu cântă, ca să nu dea vr' un vrăș-
maș de ea”. Ea cântă puțin primăvara, ear

Sperăm că organele competente vor
lumina creerii celibului nostru, că a fi
preot și încă celibe înseamnă a fi lumina
lumii, marea pământului in înțelesul învăță-
turilor date nou de Iesus Christos, și nu
in înțelesul cum îl arată prin fapte preotul
nostru *Petru Raica*.

Un poporean.

Comoara de aur.

— Povește igienice și de scăparea vieții, scrise pe
înțelesul și pentru folosul țăranului român. —

De
Iulia Bugariu Sălăujanul.

Motto: Sănătatea până la
un punct este in mâinile
noastre.

(C. Șt. S.)

(Continuare.)

Oțetul.

Oțetul, întrebuintat in măsură mică,
este de lipsă la pregătirea unor mâncări,
pentru-că ajută mistuirea acelor, așa d. e.
ușorează foarte mult mistuirea salatei și a
ciupercilor. Ear dacă trăim cu oțet in mod
necumpătat, acela ne iritează stomacul și
ne causează macrime, mai ales dacă nu e
de calitate bună.

Oțetul adese ori se falsifică, amestecându-l
cu vitriol, care e foarte păgubitor pentru
sănătate.

Zahărul și mierea.

Zahărul e mijloc și de plăcere și de
nutrire. Multor mâncări de ale noastre le
dă gust plăcut; e ușor de mistuit, dar puțin
nutritiv. Nu trebuie să mâncăm mult zahar
pentru-că ne strică stomacul și ne iritează
dinții.

De natura aceasta e și mierea. Mierea
pofteste să o ținem la loc răcoros, pentru-
că almintea se amărește iute.

Mierea adese-ori se falsifică și se imi-
tează, mai cu seamă prin amestecare cu
scrobeală de sirop, pulvere de mandule
faină, măzgă, ceară și altele. Mierea bună
se poate cunoaște de pe aceea, că pusă in
apă, se topește cu desăvîșire, pe când păr-
țile străine din mierea falsificată nu se topec
in apă, ci se așează pe fund.

Prăjiturile, colacii cu miere.

Între zaharicalele și prăjiturile cu zahar,
celea vâpsite in culoare galbînă ori verde,
adeseori sunt pregătite cu vâpseli otrăvi-
cioase.

Beuturile.

Beuturile dau corpului nostru fluidi-
tățile trebuincioase, și pe lângă aceasta
ajută ușorarea mistuirii. Noi deosebim trei

feluri de beuturi: a) apa, care este beutura
noastră neapărat de lipsă; b) beuturile spirtoase
și c) beuturile aromatice, cari in măsură mai
mică ori mai mare, sunt irititoare sau in-
fierbântătoare. Beutura necumpătată strică
stomacul, timpește nervii și mintea, causează
felurite boale și scurtează viața. Aceasta
înșă este se înțelege numai despre beuturile
spirtoase, despre cari vom vorbi mai la vale.

Apa.

Apa curată e beutura cea mai sănă-
toasă. De beut e foarte bună apa proaspătă
străvezătoare, fără culoare și fără miros.
Pe lângă aceste însușiri, apa bună de
beut se mai poate cunoaște și de pe aceea,
că într'înăa fierb bine plantele păstăioase
(bobul, mazărea), săpunul apunează ușor
in apa de ploae. Apa de fântână de rînd
nu e așa de sănătoasă de beut, ca apa de
isvor, pentru-că de multe ori e murdar
pământul in care se află. Ear dacă fântâna
e aproape de reteradă ori de groapa cu
gunoiu, atunci de rînd e nesănătoasă. In
locul unei atare fântâni trebuie să săpăm
fântână nouă, departe de locul murdărit.

Apa tulbure trebuie să o strecurăm cu
ajutorul strecurătoarelor de apă in care se
află bicași și năsip.

Beuturile spirtoase.

Celea mai des întrebuintate beuturi
spirtoase sunt: vinul, vinarsul și berea.
Acestea au însușiri conținătoare de spiri,
dela a căruia cătățime mai mică ori mai
mare, atărnă puterea lor.

Între beuturile spirtoase cea mai să-
nătoasă este vinul, dar numai in timpul
măncării și încă întrebuintat in măsură mică.
Folositor este cu deosebire acelor, cari
se ostenesc mult, cari sunt de constituțiune
corporală slabă și mai ales folositor este
atunci, când vremea e rece și umedă.

Vinul adese-ori se falsifică, cu deose-
bire vinul roșu. Oamenii fac și vin măie-
trit. Atare vin e păgubitor pentru sănătate
mai ales dacă se indulcește cu zahar de
plumb, sau dacă se colorează in roșu
cu vâpseli conținătoare de arsenic.

Vinul și preste tot toate acelea beuturi
spirtoase, pe cari le pregătesc din spiri
de vin, baraboit (cartofii), zahar și bucate,
sunt stricăcioase. Cu deosebire stricăcios
este vinarsul proaspăt. Vinarsul bun de
prune (vinars stăut), mai ales in timp rece
și umed, îi pot întrebuinta in măsură foarte
mică oameii crescuți, fără ca prin aceasta
să li-se întemple ceva primejdie. Pentru
copii vinarsul este un adevărat venin, chiar
așa in măsură mai mare și pentru oameii
crescuți.

toamna nelncetat își cântă cântarea sa du-
ioasă și suspinătoare.

G. Bodnariu.

Două piese teatrale pentru școlari.

Di Nicolae Băiaș, învățător in Oravița
a localizat două piese teatrale din literatura
germană: „Comoara” și „Capra cu șapte
iezii”. Dacă avem in vedere enorma parte
ce-o au teatrele la cultivarea popoarelor și
gândindu-ne la sărăcia noastră, trebuie să
ne bucurăm că ni-se înmulțesc mijloacele
pentru ridicarea mai ales a culturii inimii,
îndeosebi la școlari.

Intuițiunile directe și indirecte sunt
baza care încheagă cunoștințele reale și nasc
sentimente nobile. Pentru educațiune exem-
plele vii plătesc mai mult decât sumedenia
de axiome, cu cari umplem capul școlari-
lor ca pe al papagailor.

In piesele teatrale din chestiune sce-
neriile sunt întocmite amăsurat psihologiei co-
piilor exploatând și fantasia atât de aprinsă
și abili a lor. Că să prind cu bun resul-
tat de ei reprezentările acestea, ne încredin-
țează și faptul, că băieții sunt numai urechi
la poveștile fantastice ce le povestesc bă-
trânii.

Subiectul primei piese „Comoara”,
este următorul: O princesă este blăstă-
mată să petreacă într'o peșteră, in pădure
și să păzească acolo o comoară până când
o vor găsi nescari copiii bunii, dar comoara
e sorocită ca numai din 10 in 10 ani să
se poată lua. La soroc apar grupe de co-
pii prin pădure, li-se spune, c'ar pută găsi
comoara, dacă sunt buni, de omenie și tot-
odată pe neștiute sunt puși la încercare.
Căți-va cad in ispită, cei din urmă dove-
desc tărie de caracter, primesc comoara și
scapă pe princesă.

„Capra cu șapte iezii” e după povestea
cu acelaș nume de Creangă. Capra se duce
la tîrg și lasă iezii acasă admonându-i să
nu descue ușa, că vine lupul și-i mănăncă.
Lupul schimbă in eapă însă îl seduce, in-
tră la ei și pe 6 îi mănăncă, al 7-lea s'a-
scunde. Când vine mamă sa îi povestește in-
tîplarea. Mamă-sa găsește lupul dormind, îi
tae pîntecele și scoate iezii. Piesele au apă-
rut in „Biblioteca noastră” din Caransebeș
Nr. 30, dar le are și autorul. Învățătorilor
reprezentările cu școlarii, că nu vî căiți.

C. Liuba,
învățător

Berea, pregătită din aluat de orz, hamei, drojii și apă, este beaură sănătoasă. Iritează în măsură cu mult mai mică, decât vinul, pentru-că conține mai puțin spirit. Beut moderat, ea este cea mai puțin stricăcioasă

Beuturile mirositoare (gustoase).

Dintre beuturile mirositoare cele mai des întrebuințate sunt: cafeaua, thei (ceaiul) și ciocolada. Puterea celor două dintâi este asemenea (într-o formă): iritează stomacul și-l întăresc. Cafeaua cu lapte este nutre-ment îndestulitor pentru aceia, cari ostene-esc puțin. Cafeaua și ceaiul, dacă sunt prea tari, iritează afară din cale și cauzează nedormire. Ciocolada pregătită cu apă și mai ales cu lapte, e mâncare sănătoasă și nutritivă.

Cafeaua, ceaiul și ciocolata încă se falsifică adese-ori.

Așa numita cafea suplimentară (surrogat, pólékkávè) nu suplinește nici-când cafeaua, pentru-că tocmai partea constitutivă esențială a cafelei numită "caffeină" nici-când nu o conține. Se pregătește din cico-rie, napi, smochine, mac, bucate etc, prin uscare și frigere. Cafeaua suplimentară n'are nici un preț nutritiv, și numai bini risipește acela, caro o cumpără; mai întelepește lucră, dacă în locul acesteia cumpără lapte și fâină sau carne, pentru că acestea sunt adevărate mijloace de traiu.

Vasele de culină.

La alegerea vaselor de culină, precum și la ținerea curată a acestora, să avem o mare grijă. Cu deosebire vasele de aramă să fie bine spoite, almintre-lea se formează în ele rugină de aramă (oxid de aramă); aceasta însă e otravă.

Vasele de lut câte odată sunt otrăvicioase, pentru-că glasura (spoiala) e de natura plumbului; chiar pentru aceea, înainte de întrebuințare trebuie să le umplem cu apă oțetoasă și sărată (murătoare); cu aceasta să le fierbem bine și după aceea să le spălăm.

În vasele pregătite din aramă, plumb sau cinc nici odată să nu ținem apă, beuturi acre, pentru-că acestea absorb în sine din atari vase materii otrăvicioase.

Vasele pregătite din bleh (tinichea) sau fer spoite sunt mai bune, decât toate celelalte vase.

Regule de mâncare.

Încă și mijloacele de nutre-ment de calitate bună numai atunci corespund menirii lor, dacă pe acela le alegem potri-

vit cu împrejurările și dacă ținem ordine cu privire la timpul mâncării.

Pe cât de nepotrivit este a nu îndestuli simțământul foamei, pe atâta de păgubitor este a îngreuna stomacul cu mâncări afară din cale.

În mâncare să urmăim schimbare înțeleaptă pentru-că organismul îl îndeamnă pe om la mâncare de carne și plante. Deci nu este potrivit a trăi exclusiv numai cu mâncări de carne sau numai de plante.

În mâncare trebuie să ținem o dreapă cumpănă și o măsură sfânt păzită. În cât se poate, să mâncăm totdeauna la aceeași oră din zi. Copiii în urma dezvoltării și a mistuirii repede au lipsă de patru ori pe zi, dar dintre acoastea mâncarea de după amiază numită „ujină”, poate sta și numai dintr-o bucată de pâine. Mâncarea de trei ori pe zi este destulă pentru indivizi sănătoși de ori ce etate.

Bine e, ca până atunci să nu mâncăm până când mâncarea de mai înainte nu s'a mistuit pe deplin, pentru-că aceasta obosește organele mistuirii, și așa ușor ne-am putea îmbolnăvi.

După mâncare să nu începem repede la lucru, nici să ne culcăm îndată ce am mâncat, ci să așteptăm 1—2 ore, până ce mistuirea înalțeaș bine.

Dacă sunt oboșiți și, cu deosebire dacă suntem asudați, să nu bem lacom și prea multă apă rece.

E primejdios a reține lipsările naturale, cari sunt urmările mistuirii; așa e cu deosebire lipsa depărtării apei.

PARTEA ECONOMICA

Îngrijirea vitelor.

Pentru plugar vitele sunt nu numai de neapărută trebuință, ci chiar o bogăție. Și folosul lor e cu atât mai mare, cu cât mai bine vor fi hrănite și peste tot îngrijite.

O îngrijire deosebită se cere pe sama vitelor în timpul lucrului și îndată după sevrșirea acestuia, dacă e ca ele nu numai să fie scutite de slăbiciune, de boale, de schilodiri și chiar de punerea capului, ci ca să aibă o viață cât mai îndelungată, să nu le scadă prețul și să poată munci tot mereu cu spor.

Greșelile cele mai mari, de cari se fac vinovați mulți plugari sunt:

1) Că pun vitele la muncă ce

Până te știu pe tine, nu mai plâng moartea soției mele, nici mă mai bocesc, nici gând de moarte nu mai ferb în capul meu; căci tu cu vioara ta, fără p'oreche în lume, îmi alungași toate supărările și-mi aduseși dor să mă însor. Nu te-ai hotărât să-mi vii la nuntă, să faci voie bună în-treg neamului meu?—

Dar când vei să și serbezi nunta? — Întrebă țințarul—tot în batjocură.—Chiar de curând nu; dar acuși: în luna lui Indrea zise lupul.—O, adause țințarul—chiar atunci nu pot merge, ori-cât de bine m'ai plăti, pentru-că chiar pe acea vreme avem și noi țințarii cea mai mare sărbătoare națională și de jele, că ni-se iartă să ieșim p'afară; dar îți merg la primăvară, la botez.—Bine! adu-mi mâna.—Mai înainte merg să vorbesc și cu ceilalți frați, să mergem banda întreagă.—Ved că nu ești cel, ce-și ține vorba!

Așa se întâmplă și între oameni: Un om mic... poate zădărnici planuri de-ale oamenilor mari... și când cei mari ar voi cu ori ce preț să scape de cel mic, nu a-jung lingușirile viclene și promisiunile, când acesta e condus de simțăminte umane.

G. Bodnariu.

trece peste puterile lor; 2) că, nepu-tând răbi cu povara, le bat; 3) că nu le nutresc destul de bine în timpul lucrului.

De obicei poftim muncă îndelungată și grea dela vitele noastre, fără a le da în același timp hrană îndestulitoare. Le punem să mun-cească — cu deosebire în timpul verii — din zori și până 'n noapte, ear' ca să le dăm într'ameazi odihna tre-buincioasă nici nu ne trece prin minte; adesea nici de hrană bună și înde-a-juns nu purtăm grije. Cu toate-că, în-tocmai ca omul muncit, vitele au trebuință de odihnă și hrană bună pentru a-și reculege puterile.

Mulți nu iau în destul samă, că drumul e greu, fie din pricina că e țipș, fie că nu e bine bătut și uscat.

Și căți nu lasă bieteles animale pe mâna unor tineri nelucerați și în voia servitorilor, adesea fără nici o milă? Urmările apoi nu arare-ori sunt din cale afară triste și păgubitoare. Animalele reiese văzând cu ochii, și multe se prăpădesc într'un fel sau altul; ear' plugarul rămâne cu jugul pe jos și, lucru firesc, trebuie să dea înderet în avere.

Ținând samă de toate împregiu-rările, va fi bine să ne însemnăm, că hrănite cum se cade, vitele pot munci 8—10 ore pe zi. În timpul verii munca începută pe răcoare trebuie întreruptă câtră 10^{1/2} ciasuri și pornită din nou câtră 3 ciasuri după amiază. În timp-ul acesta de odihnă vitele trebuie bine hrănite și adăpate; ear' putân-du-le scuti și de soare va fi și mai bine.

Afară de odihna ce li-se dă în timpul amezii, vitele mai trebuie lă-sate rinduri-rinduri să răsuflă câteva minute.

Dacă vita se nădușă în timpul muncii, pe dată trebuie lăsată să odih-nească, se freacă bine pe întreg trupul, și se învelește cu o haină.

Schiopătând animalul pe drum, se caută pricina la talpă, delăturând vre-un cuiu, sau vre-o peatră ce face ca animalul să fie împiedecat în mer-sul său.

De mare însemnătate este pen-tru animalele muncite, dacă, ajunse acasă, li-se spală nările cu un burete curat, muiat în apă cu puțin oțet, ear' buzele, ochii și picioarele cu apă curată, și la urmă se șterg.

După acestea se lasă încă câțva timp să resuflă și apoi li-se dă nu-treț și pe urmă apă.

(„Bunul Econom“.)

Romul Simu.

Felurim!

Cum se cunoaște un bețiv? El mănâncă foarte puțin, căci mistuirea se face anevoc. Pune-l să scoată limba și vei vedé că tremură. Intinde-ți brațele și vei vedé că tremură, dar' mai cu samă dege-tele, căci mușchii lui 'și-au perdut puterea. El pune mâna des la frunte și aceasta mai cu samă după un acces. Mucește repede, dar' ostenește curând. Li urlă capul. I-se bate inima prea tare. Are udul des și urdinare, aceasta după accese. Se înădușește lesne. Corpul îi este greoiu. Chipul îi este schim-bător. Răbdă puțin la frig. Umbă cu capul în jos. Se pare totdeauna gădutor, arătând o căință. Răsuflă greu. Doarme greu. Este iute la mânie și supărăcios. Li place să se laude. Visează înfricoșat. Vorberge cam răgușit. Li plac mai cu samă acriturile. Os-teneste curând la mers. Scurpă și suflă nasul des și aceasta mai cu samă dimi-

neața. Dau naștere la copii poțivi. Reze-mai au și lăcădatură. Li place să umbra de al sēt, ferindu-se de alțit. Pierde gândurilor. Fața la unț este palidă, la roșie și vitul nasului bătând în vinet.

Sărmanii bețivi! Eată după câte putem cunoaște!

Din public.

Mulțumită publică. Din încredințarea adunării generale ordinare a X a, șime Arad în 12 și 13 Iulie st. n. a. c., con-țutul central al reuniunii noastre înțel-duce prin aceasta cea mai cădă-mulțumită publică tuturor binefăcăto-rii marinoși, cari în decursul anului ad-mistrativ 1899—1900, sau moralicește materilicește ni-au spriginut reuniun-țtru îndeplinirea grelei sale misiuni. Sp-țprimească mulțumita noastră ferbinte-țtorii P. T. DD. pentru donațiunile în-țu în favoarea bibliotecii și anume: 1. P. T. dl Simeon P. Simon din Șomfalău 1 exemplar din Răzvirile lui Olyseu P. T. dl Ioan Dariu din Brașov pentru ex. gram. l. rom. ed. IV, c. I.; 2 ex. gram. l. rom. ed. III. c. II.; 3 ex. banca școlă; 1 ex. istoria patriei, ed. III. Disciplina; 1 ex. micul cântăret, ed. P. T. dl C. Xeni din București 1 ex. Opinia publică. 4. P. T. dl Marcu din Bocșa pentru 10 ex. Refor-țla exam. 5. P. T. dl N. Alban 1 ex. Sămbăta pentru 2 ex. Prăsirea gal-ț6. P. T. dl G. Bodnariu din Bochiu 50 ex. Oglinda inimii 7. P. T. dl Vancu din Măderat pentru 1 ex. Vre-ț8. P. T. dl Iosif Moldovan din An-țsoși pentru 1 ex. Abe. ed. II.—Din în-țordinară a comitetului central, șime 1 Iulie n. 1900. Arad, 4 August n. Pentru comitetul reuniunii: Prof. Ceantea, m. p., președinte; Florian m. p. bibliotecar.

Mulțumită publică.

La petrecerea de vară cu .Asociațiunii călătorilor români din arangeată Sămbăta, în 1/14 Iulie a. grădina ospăriei Szabó (piața din Arad, în folosul fondului de bi-țal societății, au intrat suprasolvit următorii domni: Dr. Ioan Suciu, Dimitrie Bonciu, notar public, Ioan notar public, Moise Bocșan, protop. Ilie Precupaș, avocat, Dr. Aurel medic, Dim. Antonescu, avocat, Herbay, dirigent la filiala băncii gurare „Transilvania”, Dr. Teodor avocat, Eugen Zaslo, profesor, Dr. Tămășdan, avocat, I. Tiszu, George Florescu, Traian Pacu, Ciungan, N. N., Herman Löwy, N. câte 2 coroane; — Sava Bogdan 20 fil; — Dr. Sever Ispravnic, Petru Opre, P. Rozvan, Ioan Pap. povic, Eugen Simona, I. Vidlovic, Roza Iancovic, vduva Knapp, Ardelean, N. Cociuba, Sava Sida. Tomici, Teodor Casap, Spitzer și Filip Kassovitz, câte 1 coroană; Löwy: 3 coroane; — Iuliu Pap Goron câte 80 fileri; Traian Glig Luca Teșic câte 60 fileri; — George Nicolici, Maria Abrudan. Ciupian, Antonie Coșă, Vasile Mihaiu Hegedus câte 40 fileri; Recean, Tansie Popovic, Maria Popovic, Adus Berti, Alexandru N. N., N. N. și N. N. câte 20 fileri. Pentru aceste suprasolviri pe calea aceasta profundă mulțu- mabililor suprasolvenți.

Arad, Iulie 1900.

Comitetul al petrecerii

LUPUL ȘI ȚINȚARUL.

(Fabelă)

În stuful din marginea unei gârle lim-pest și lin curgătoare pândia lupul, aștep-tând sosirea unei mioare, ce se rătăcise de turmă și se apropia setoasă ca să bea apă. Țințarul cunoscând intențiunea lupului, îl tot pișiga, când de-o ureche, când de cea-laltă; 'i-se arunca când spre un ochiu, când spre celalalt, așa, că lupul nu-și putea da de rind a se apăra cu labele, făr' a sice un cuvânt.

Când era mai p'aci ca lupul să sară asupra pradef sale, țințarul 'i-se vîrî într-o ureche și: zing, zing, zing, zing! mai pișigându-l. Momentul acesta așa de neplăcut a fost pentru lup, încât acesta vrënd-nevrënd trebui să sară în sus ca un purece și a se lovi cu labele peste urechi, la ce stuful trebui să facă șgomot și să puasă în fugă pe biata mioară. Văzându-și lupul planul zădărnici și pofta în cuiu, ascunzându-și năcazul zise câtră țințar:—Trage, trage din vioară! trage măi, să joc într'una! că numai tu făcuși să nu mă arunc să mă înec în gâră după cum avui de gând!

Avis!

Doritorii de a-și procura crucei și monumente de piatră albă, fină, giluită și negiluită sunt rugați să binevoiască a se adresa la Domnul **Iosif Stancovits** neguțator în Bogșa montană (Nemet-Bogsán) care va servi prompt și cu cele mai eftine prețuri din magazină sa de piatră.

Cu totă stima

Iosif Stancovits,
în Bogșa Montană.

465 3-3

Concurs.

Pentru ocuparea postului de **Comptabil-Casier** la „Comoara“ Asociațiune de consum în Sasca-montană acesta se escrie concurs cu un salariu anual de 1000 Coroane (500 fl.) care salariu cu timpul se va mări treptat.

Postul este de ocupat cu 1. Noemvrie 1900. Rugărilor împreună cu documentele necesare, sunt a trimite, până la 1 Octomvrie 1900. Dlui Iustin Chirilla Szászabánya.

Sasca-montană la 1. August 1900.

471 2-2

Direcțiune

Se caută un învățacel

pentru prăvălia de Coloniale a Domnului **Daniel Radivoevits în Bozovic** care se primește imediat, sub condițiuni favorabile.

472 2

Op. premiat de Academia Română.

Semințe

din

Agrul lui Christos.

Cuvântări bisericesti

de

Zacharia Boiu,
asesor consistorial, protopresbiter etc.

Cu binecuvântare arhierescă.

- Tom. I.: cuvântări la toate Duminecele de preste an.
 „ II.: „ „ praznicele și sărbătorile,
 precum și la casuale bisericesti.
 „ III.: cuvântări la Immormentări, parastase etc.

Prețul fiecărui tom 3 coroane și porto postal.

Se află de vânzare la autor în Sibiu.

462 3-3

Institut de cură,

deschis de dimineața dela 6 ore până la 7 ore seară
(abstrăgând orele dela 9-11 în. am.)

La dispoziția publicului stau următoarele mijloace de lecuire:

Scaldă în lumina electrică:

1. Reumă, podagră, aprindere de nervi (ischias), dureri la coaste și la față, nevralgia, aprinderi de pelița peptului și a foalelui, otrăvire cu metal (argint viu, zinc, argint, plumb).
  2. Morburii de sânge (cu ajutorul curei de mercuriu și iod), îngrășarea peste măsură, grăsimea de inimă, aprindere de pelița rinichilor, boala de zahăr (diabet).
  3. Anemia, nevrastenia (slăbirea nervilor), nervositatea.
  4. Morburii de piele învechite, scrofule, luparea etc.
- După felul boulei, scaldă aceasta poate fi urmată de lecuirea cu apă rece, de massagi sau împachetare. — Intrebuintarea odată costă: 1 fl. 25 cr.; 15 bilete: 15 fl.

Camere pentru inhalație, după metoda dela Heichenberg Ems, pentru aprinderi acute și învechite de gât, de plumăni, cum și pentru dilatare de plumăni și astma. Intrebuintarea odată costă: 75 cr.; 15 bilete: 9 fl.

Cura cu apă-rece. Intrebuintarea odată: 60 cr.; 15 bilete 7 fl.

Gimnastica svedeză pentru întărirea reconvalescentilor cu musculatura slăbită, pentru întărirea băieților și a oamnilor desvolutați, cari sufer de morburii de inimă și de slăbirea țesutului peptului.

Taxa lunară dela 10 fl. în sus, după cum e felul casului de boală.

Fie care bolnav se bucură de căutarea ce i-o prescrie medicul său propriu, sau după sfatul ce însumi i-l dau. Ori-ce îndeplinire a curei se întreprinde sub veghierea mea personală.

Dr. A. HECHT,

Arad, strada Templon, palatul Minorității. Telefon: Nr. 270.